

ከታቦት ቫይረስ ሂዩፖቪን ፓፒሎማ (HPV) Human Papillomavirus (HPV) Vaccines

ከታቦት HPV እንታይ እዮም?

እቶም ከታቦት HPV ካብ ዝተወሰኑ ዓይነታት ቫይረስ ሂዩፖቪን ፓፒሎማ (HPV) ዝከላኸሉ ኮይኖም፡ መንሽሮ መሃንቲስ፡ ማህጸን፡ ኣፍን ጎሮሮን፡ ብልዕቲ ወድ ተባዕታይ፡ ብልዕቲ ጓል ኣነስተይትን ሻምባቆ ማህጸንን ከምኡ ውን ቁስሊ ጸታዊ ኣካልን ዘስዕቡ እዮም። ኣብ ካናዳ 2 ከታቦት HPV ኣለዉ፡- Cervarix® (HPV2) ከምኡ ውን Gardasil®9 (HPV9) ይበሃሉ። እቶም ከታቦት ብጥዕና ካናዳ ዝጸደቁ ኮይኖም፡ HPV9 ኣብ ክልቲኡ ጸታታት ንኽጥቀሙ ፍቓድ ረኺቡ፡ HPV2 ድማ ኣብ ደቂ ኣንስትዮ ጥራይ ንኽጥቀሙ ፍቓድ ረኺቡ። Gardasil®9 (HPV9) ኣብ BC ንዝርከቡ ብቑዓት ሰባት ብነጻ ይወሃብ።

ክልቲኦም ከታቦት ካብ 2 ዓይነታት HPV ዝከላኸሉ ኮይኖም ኣስታት 70% ናይ ማህጸን መንሽሮ ከምኡ ውን 80% ናይ መሃንቲስ መንሽሮ ካብ ዘስዕቡ ዝከላኸሉ እዮም። ከታቦት HPV9 ካብ 5 ተወሰኽቲ ዓይነታት HPV ዝከላኸል ኮይኑ ካብ 15% ክሳብ 20% መንሽሮ ማህጸንን 11% መንሽሮ መሃንቲስ ኣብ ደቂ ኣንስትዮን 4% ኣብ ደቂ ተባዕትዮን የስዕቡ። ከታቦት HPV9 ካብ 2 ዓይነታት HPV እውን ይከላኸል እሞ ኣስታት 90% ካብ ቁስልታት ጸታዊ ኣካል ዘስዕቡ እዮም።

ከታቦት HPV ክወስድ ዘለዎ መን እዩ?

ከታቦት HPV9 ንኹሎም ተምሃሮ 6ይ ክፍሊ ብነጻ እዩ ይወሃብ። ከታቦት HPV ዝከላኸሎም ሰባት፡ ቅድሚ 19 ዓመት ምምልእም ቀዳማይ ከታቦቶም፡ ካልኣይ ከታቦት ድማ ቅድሚ 26 ምምልእም ክሳብ ዝኾነ ብነጻ ክረኽቡ ይኽእሉ። ብዘይካ ነቶም ክሳብ ሰነ 30 2024 ንክወሃቦም ኣተናወሐሎም፡ ንሱ ድማ ነቶም ካብ ጥሪ ክሳብ ሰነ 2005 ኣተወልዱ እዩ።

እቲ ከታቦት HPV9 ካብ 9 ክሳብ 26 ዓመት ዝዕድሚኦም ውልቀሰባት እውን ብነጻ ይወሃብ እሞ ንኣቶም ድማ፡-

- HIV ኣወንታ ዘለዎም
- ክልተ-መንፈስ፡ ጸታ ዝቐየሩ ወይ ዘይብይነሪ
- ምስ ደቂ ተባዕትዮ ጸታዊ ርክብ ዝፍጽሙ ደቂ ተባዕትዮ፡ እቶም ገና ጸታዊ ርክብ ዘይገብሩን ጸታዊ ዝገባለኦም ኣብ ሕቶ ዘእትዉን ዘለዉ ሓዊሱ
- ኣብ ጎደና-ዝሳተፉ ደቂ ተባዕትዮ

ከታቦት ንምርካብ ምስ ኣላዩ ክንክን ጥዕናኻ ተራኽብ።

ኣብ ላዕሊ እንተዘይተጠቐሱ፡ ከታቦት HPV9 ነዚኦም ይምከር እዩ፡ ብነጻ ግን ኣይወሃብን፡-

- ካብ 19-45 ዓመት ዝዕድሚኦን ደቂ ኣንስትዮ
- ካብ 9 ክሳብ 26 ዓመት ዝዕድሚኦም ደቂ ተባዕትዮ
- ዕድሚኦም 27 ዓመትን ልዕሊኡን ዝኾኑ ደቂ ተባዕትዮ ምስ ደቂ ተባዕትዮ ጸታዊ ርክብ ዝፍጽሙ

እቶም ከታቦት HPV ኣብ ውሽጢ 6 ወርሒ ብተኸታታሊ ወይ 2 ወይ 3 ዓቕን ይወሃቡ እዮም። ካብ 9 ክሳብ 14 ዓመት ምስ ኮነ ተኸታታሊ ዝጅምሩ ህጻናት እንተወሓዱ 6 ወርሒ ኣፈላላይ ዘለዎ ግዜ ዝወሃቦም 2 ዓቕናት የድልዮም እዩ። ዕድሚኦም 15 ዓመትን ልዕሊኡን ንዝኾኑ ተኸታታሊ ዝጅምሩ ሰባትን ስርዓተ ምክልኻል ሕማም ዝደኸመን ሰባት 3 ዓቕን የድልዮም እዩ።

እቶም ንነጻ ከታቦት HPV ብቐዓት ዘይኮኑ ኣብ መብዛሕትኡ ፋርማሲታትን ናይ መገሻ ክሊኒካትን ክገዝእዎ ይኽእሉ እዮም።

ቅድሚ ጸታዊ ርክብ ምፍጻምካን ምስ HPV ምርኻብካን ከታቦት ምውሳድ ዝበለጸ እዩ፡ ምኽንያቱ እቶም ከታቦት ንረኽቡ ይከላኸሉ እምበር ኣየጸርይዎን እዮም።

እቶም ከታቦት HPV ምርካብ እንታይ ረብሓታት ኣለዉዎ?

ኣብተን ብHPV ተለኺፊን ዘይፈልግ ደቂ ኣንስትዮ፡ እቶም ከታቦት ዳርጋ 100% ካብቶም ብቲ ከታቦት ዝሸፈኑ ዓይነታት HPV ዝመጽእ መንሽሮ ማህጸን ይከላኸሉ እዮም።

እቲ ከታቦት HPV9 ንኣስታት፡-

- 78% ካብቶም ኣብ ደቂ ተባዕትዮ ዝረኣዩ መንሽሮ መሃንቲስ ብኸልተ ቀንዲ ዓይነታት HPV ዝመጽእ እዩ።
- ካብ 90% ክሳብ 100% ብኸልኡት 2 ዓይነታት HPV ዝመጽእ ቁስሊ ጸታዊ ኣካል ይከላኸል እዩ።

ስራዕ መርመራ ፓፕ ምግባር ኣድላዩ እዩ ምኽንያቱ ከታቦት HPV ንመብዛሕትኦም እምበር ንኹሎም መንሽሮ ማህጸን ዘስዕቡ ዓይነታት HPV ኣይከላኸልን እዩ።

ድሕሪ እቲ ኸታቦት ከመጽኡ ዝኽእሉ ግብረ-መልሲታት እንታይ እዮም?

ልሙዳት ምላሽ ኸታቦት MMRV፡ እቲ ከታቦት ኣብ ዝተሞህበሉ ቦታ ቃንዛ፡ ምቕያሕን ምሕባጥን ዘጠቓለለ ክኸውን ይኽእል። ረስኒ፡

ድኻም፣ ሕመም ርእሲ፣ ከምኡውን ቃንዛ ጭዋዳታት ወይ መላግባታት እውን ከጋጥም ይኸክል እዩ።

አሲታሚኖሬን (ንኡብነት ታይለኖል®) ወይ ኢብዩፕሮሬን (ንኡብነት ኢድቪል®) ንረስኒ ወይ ቃንዛ ኸስምዓካ ኸሎ ከወሃብ ይኸክል እዩ። ASA (ንኡብነት አስፓሪን®) ጠንቂ ሕመም ረይ ሲንድሮም ከኸውን ስለ ዝኸክል ትሕቲ 18 ዓመት ንዘዕድሚኡ ዝኾነ ይኹን ሰብ ከወሃብ የብሉን።

ብዛዕባ ረይ ሲንድሮም ዝበለጸ ሓበሬታ እንተ ደሊኻ ኣብ [HealthLinkBC File #84 Reye Syndrome](#) ርእ።

ዝኾነ ይኹን ኸታበት ድሕሪ ምውሳድካ ን15 ደቓይቓ ኣብቲ ከሊኒክ ምጽናሕ ኣገዳሲ እዩ። ምኽንያቱ ኣዝዩ ሳሕቲ ዝረከ ተኸእሎ ኣሎ፣ ካብ ሚልዮን ትሕቲ 1፣ ኣናፊላክሲስ ዝበሃል መፍርሒ-ህይወት ኣለርጂክ ግብረ-መልሲ ኣሎ። እዚ ድማ ቆፎ ኣፍልቢ፣ ጸገም ምስትንፋሲ ወይ ምሕባጥ ጎሮሮ፣ መልሓስ ወይ ከንፈር ከጠቓልል ይኸክል እዩ። እዚ ግብረ-መልሲ እንተተፈጠሩ፣ ኣላዩ ከንክን ጥዕናኻ ከሕክሞ ይኸክል እዩ። ህጹጽ ሕክምና ኤፒኖሪን (ኣድሪናሊን) ምምሕዳርን ብኣምቡላንስ ናብቲ ዝቐረበ ክፍሊ ህጹጽ ረድኤት ምትሕልላፍን የጠቓልል። ካብቲ ከሊኒክ ምስ ወጻእካ ምልክታት እንተተራእዮምካ፣ ናብ **9-1-1** ወይ ናብቲ ናይ ከባቢኻ ህጹጽ ቁጽሪ ደውል።

ኩሉ ግዜ ከቢድ ወይ ዘይተጸበኻዮ ግብረ-መልሲ ኣብ ጥዕናኻ ኣብ ዘጋጥመካ ንወሃቢ ከንክን ጥዕናኻ ጸብጸብ ሃብ።

እቲ ክታበት HPV ከወስድ ዘይግብኡ መን እዩ?

ንስኻ ወይ ውላድካ ቅድሚ ሕጂ ንዝተወሰደ መጠን ክታበት HPV ወይ ንዝኾነ ክፋል ናይቲ ክታበት፣ እንተላይ ማይ-በሰላ፣ ንህይወትካ-ኣብ-ሓደጋ ዘእቱ ግብረ-መልሲ እንተሃልዩካ፣ ምስ ኣላዩ ከንክን ጥዕናኻ ተዘራረብ። ነፍሰጾር ዝኾነ ሰባት ነቲ ክታበት ከወስዳ የብለንን።

ብሰንኪ ሰዓል ወይ ካልእ ቀለል ሕመም ኸታበት ምድንጓይ ኣየድልን። ይኹን እምበር፣ ዝኾነ ሰከፍታታት እንተሃልዩካ፣ ምስ ኣላዩ ከንክን ጥዕናኻ ተዘራረብ።

HPV እንታይ እዩ?

HPV ሓደ ካብቶም ዝበዝሑ ብጾታዊ ርክብ ዝመሓላለፉ ረኽሲታት (STIs) እዩ። ካብ 4 ጾታዊ ርክብ ዝፍጽሙ ሰባት እቶም ከባቢ ሰለስተ ዘይተኸተቡ ሰባት ኣብ ገለ እዋን HPV ከሓሙ እዮም። ዝኾነ ዓይነት ጾታዊ ርክብ ብኣፍ፣ ስጋዊ ርክብ ወይ መሃንቱስ ዝፍጽም ሰብ HPV ከሓምም ይኸክል እዩ። በዚ ሕመም ክትልከፍ ጾታዊ ርክብ ኣድላዩ ኣይኮነን። ጾታዊ መጻምድቲ ብዝበዝሑ መጠን ብHPV ናይ ምልካፍ ተኸእሎኻ ዝለዓለ እዩ። ምስ ደቂ ተባዕትዮ ጾታዊ ርክብ ዝፍጽሙ ደቂ ተባዕትዮ እውን ናይ HPV ረኽሲ ተኸእሎኡም ዝለዓለ እዩ።

ብHPV ክትልከፍ ከለኻ እንታይ እዩ ዘጋጥም?

መብዛሕትኦም ብHPV ዝተለኸፉ ሰባት ዝኾነ ምልክት ወይ ምልክት ዘየርእዩ ኮይኖም ዋላ ከይፈለጡ ነቲ ቫይረስ ናብ ካልኣት ከመሓላልፍዎ ይኸክሉ እዮም። መብዛሕትኡ ግዜ ረኽሲ HPV ባዕሉ ክጸሪ እዩ። ንገለ ሰባት፣ HPV ኣይጠፍእን እዩ፣ በቲ ቫይረስ ዝተለኸፉ ዋህዮታት ድማ ምስ ግዜ ቅድመ-መንሽሮ ወይ መንሽሮ ከኹኑ ይኸክሉ እዮም።

ኣብ ሕድሕድ ዓመት ኣብ B.C. ብግምት፡-

- 210 ሰባት መንሽሮ ማህጸን ከሓሙ እንከለዉ 55 ድማ በቲ ሕመም ከሞቱ እዮም
- 6000 ሰባት ኣብ ማህጸን ቅድሚ መንሽሮ ዝመጽእ ልዑል ሓደጋ ዘለዎ ለውጢ ከማዕብሉ እዮም
- 135 ሰባት መንሽሮ መሃንቱስ ከሓሙ እንከለዉ 20 ድማ በቲ ሕመም ከሞቱ እዮም
- 5500 ሰባት ቁስሊ ጾታዊ ኣካል ከማዕብሉ እዮም

ብሰል ንእሽቶይ ፍቓድ

ወለዲ ወይ ኣለይትን ደቆምን ንኸታበት ፍቓድ ንምርካብ ከመያየጡ ይምከር። ትሕቲ 19 ዓመት ዝዕድሚኦም ህጻናት፣ ንነፍሲ ወከፍ ኸታበት ዘለዎ ረብሓን ከህሉ ዝኸክል ግብረ-መልሲን ከምኡውን ክታበት ናይ ዘይምኽታብ ከምጽእ ዝኸክል ሓደጋን ክርድኡ ዝኸክሉ፣ ብሕጋዊ መንገዲ ክታበት ከሰማምዑ ወይ ከንጽግዎ ይኸክሉ እዮም። ብዛዕባ ብሰላት ንእሽቶ ፍቓደኛ ምዃን ተወሳኺ ሓበሬታ እንተ ደሊኻ ኣብ [HealthLinkBC File #119 The Infants Act, Mature Minor Consent and Immunization](#) ርእ።

ንተወሳኺ ሓበሬታ

- [HealthLinkBC File #101a Human Papillomavirus \(HPV\) infection and genital warts](#)

ንተወሳኺ ኣርእስታት ፋይል [HealthLinkBC](#)፣ ኣብ www.HealthLinkBC.ca/more/resources/healthlink-bc-files ወይ ኣብ ከባቢኻ ዝርከብ ክፍሊ ህዝባዊ ጥዕና ተወከስ። ንዘይህጹጽ ናይ ጥዕና ሓበሬታን ምኽርን ኣብ B.C. ንምርካብ፣ ኣብ www.HealthLinkBC.ca ተወከሱ ወይ ብ **8-1-1** (ነጻ ቴሌፎን) ደውል። ምስመሪ ዝተሰለፍን ናይ ምስመሪ-ጸገም ዘለዎምን ሓገዝ ንምርካብ ብ **7-1-1** ደውል። ኣገልግሎት ትርጉም ብልዕሊ 130 ቋንቋታት ብዝሓተትካዮ ክርከብ ይኸክል እዩ።